

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020 m. spalio 9 d. Nr. 20-178GB

Kopija:

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 20-13340 „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi dėl šiuo metu Vyriausybėje svarstomo minimaliosios mėnesinės algos didinimo klausimo. Nepasiekus susitarimo šiuo klausimu Trišalėje taryboje, spalio 5 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija užregistravo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą Nr. 20-13340 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“, kuriuo siūloma padidinti minimaliąją mėnesinę algą nuo iki 607 eurų iki 642 eurų.

Visų pirma, norime pabrėžti, jog LVK apgailestauja dėl nepasiekto susitarimo šiuo klausimu Trišalėje taryboje. Itin vertiname šios Vyriausybės indėlį į socialinio dialogo stiprinimą, ypač Trišalės tarybos formate, bei laikomės pozicijos, jog darbo santykių reguliavimas turi būti pagrįstas socialinio dialogo šalims priimtinais kompromisais. Tačiau, LVK nuomone, skubus sprendimas padidinti minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydį be susitarimo tarp socialinių partnerių esamoje ekonominėje situacijoje, kurioje vyrauja neapibrėžtumas, būtų itin žalingas ekonominiam stabilumui, todėl nepritariame jam ir prašome Vyriausybės atidėti šio sprendimo priėmimą iki tol, kol turėsime patikimesnes prognozes dėl 2021 m.

Lietuvoje veikiantis verslas šiuo metu gyvena itin neapibrėžtoje situacijoje – pastarąjį mėnesį stebime spartų COVID-19 ligos užsikrėtimo atvejų augimą, kuris jau artimiausiu metu gali priversti Vyriausybę, siekiant visuomenės saugumo, imtis papildomų ūkinės veiklos apribojimų ar net vėl grįžti prie nacionalinio karantino režimo, kas didžiajai daliai verslų vėl reikš reikšmingą pajamų sumažėjimą ar jų netekimą. Be to, šiuo metu negalime prognozuoti, kokios bus pasaulinės COVID-19 plitimo tendencijos, ir ar dėl itin reikšmingai išaugusio COVID-19 atvejų skaičiaus Lietuvai reikšmingiausios rinkos neužsivers, ar nesumažės Lietuviškų prekių ir paslaugų eksportas. Akivaizdu, jog artimiausių 3 mėnesių COVID-19 viruso plitimo tempas ir mastas nulems 2021 m. ekonomines tendencijas.

Dėl šių priežasčių verslo galimybės didinti darbo užmokesčius kitais metais šiuo metu yra sunkiai prognozuojamos ir turėtų būti vertinamos nuosakiai. Su tuo sutinka ir ekspertai – Lietuvos bankas rugsėjo mėnesio Lietuvos ekonomikos apžvalgoje nurodė, jog „2021 m. dėl vis dar didelio neapibrėžtumo ir sumažėjusio darbuotojų trūkumo darbo užmokestis augs lėčiau – 3,1 proc.“¹. Tačiau, tiek Vyriausybės siūlomas MMA dydis (642 eurai), tiek profesinių sąjungų siūlomas MMA dydis (663

¹ https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/Lietuvos_ekonomikos_apzvalga_2020-09.pdf
Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

eurai) reikštų dvigubai ar net trigubai spartesnį MMA didinimą nei darbo užmokesčio augimo prognozė, kas kai kuriems sektoriams taptų didžiuliu iššūkiu.

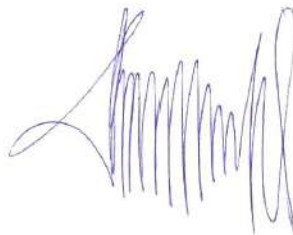
Labiausiai nuo pandemijos nukentėję sektoriai tokie kaip turizmas bei viešasis maitinimas, kurie yra labiausiai priklausomi nuo MMA dydžio, po pirmosios COVID-19 bangos taip ir nebuvo reikšmingai atsigavę ir šiuo metu vis dar balansuoja ant išlikimo ribos. Nors pastaruoju metu vyksta itin daug diskusijų su Vyriausybės atstovais, kaip padėti šiems sektoriams išsilaikyti, dėl konkrečių reikšmingų pagalbos priemonių vis dar nėra sutarta. MMA padidinimas šiems sektoriams suduotų dar vieną stiprų smūgį bei dar labiau apsunkintų įmonių galimybes išlaikyti darbo vietas ir neužsidaryti. Atkreipiame dėmesį, jog 2019 m. MMA buvo padidintas, remiantis optimistinėmis 2020 m. ekonominėmis prognozėmis, kurios neišsipildė. Dėl situacijos neapibrėžtumo ir kiti verslai yra priversti itin nuosaikiai planuoti kitų metų darbo užmokesčio biudžetus, o padidintas MMA, situacijai negerėjant, skatins įmones peržiūrėti turimus darbo jėgos pajėgumus bei juos optimizuoti, atsisakant dalies darbuotojų.

LVK nuosekliai palaikė nuo pat šios krizės pradžios aktyviai deklaruotą Vyriausybės siekį išsaugoti kuo daugiau darbo vietų. LVK nuomone, kol tebegyvename ekstremalios situacijos sąlygomis, darbo vietų išlaikymas ir toliau turėtų būti laikomas prioritetu. Pandemijos metu ir taip stebime bedarbystės lygio augimą (nuo 9,2 proc. šių metų pradžioje iki 14,1 proc. šių metų rugsėjo mėn.), nors tiek Vyriausybė, tiek verslas visą šį laikotarpį solidariai dalinosi atsakomybe išsaugoti darbuotojus jų darbo vietose. Akivaizdu, jog po pirmosios COVID-19 bangos, kainavusios itin reikšmingo dydžio valstybės skolos susidarymą, antrojo karantino atveju valstybė nebeturės tiek resursų prisidėti prie darbo vietų išsaugojimo. Dalis šiam tikslui skirtų valstybės pagalbos priemonių, pavyzdžiui, subsidijos už prastovas, baigsis šių metų pabaigoje ir kol kas kalbama tik apie dalinį šios priemonės pratęsimą labiausiai nuo COVID-19 nukentėjusiems sektoriams. Kadangi šiuo metu veikiantis subsidijų už prastovas mechanizmas yra susietas su MMA dydžiu, šių subsidijų kaštai, padidinus MMA, valstybei taip pat išaugs, kas gali lemti valstybės galimybių teikti šią pagalbos priemonę didesniai skaičiui COVID-19 paveiktų sektorių sumažėjimą. Tai lems, jog antrojo karantino atveju, didesnė atsakomybė už darbo vietų išsaugojimą nuguls ant verslo pečių, o didesnis MMA sunkumus patiriančiam verslui taps dar viena kliūtimi išlaikyti darbuotojus.

Dėl išvardintų priežasčių prašome šioje neapibrėžtoje situacijoje dar labiau neapsunkinti verslo galimybių išlaikyti turimus darbuotojus ir atidėti sprendimą dėl minimalios mėnesinės algos didinimo. Vertindami socialinio dialogo svarbą mūsų visuomenei, pasisakome už tai, jog dėl MMA dydžio būtų susitarta Trišalėje taryboje, tačiau tam būtinas didesnis situacijos apibrėžtumas, aiškesnės prognozės dėl kitų metų epidemiologinės ir ekonominės situacijos. Dėl to siūlome atidėti sprendimą dėl MMA dydžio ir grąžinti šį klausimą į Trišalę tarybą 2021 m. sausio mėn., kuomet turėsime 2020 m. paskutinio ketvirčio statistiką bei patikimesnes ekonomines prognozes dėl 2021 m.

Pagarbiai

Prezidentas

Andrius Romanovskis

Originalas siunčiamas nebus

Gintarė Boreikytė, el.p.: gintare@lvk.lt, tel. 8 5 212 1111